

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาสภาพความเปลี่ยนแปลงประเพณีเสนเรือนและปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงประเพณีเสนเรือนของชาวไทยทรงดำหมู่บ้านหนองเต่าดำ หมู่ที่ 4 ตำบลวังอิทก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดที่เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางประเพณีมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของประเพณีเสนเรือนของชาวไทยทรงดำบ้านหนองเต่าดำ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Analysis) และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

หมู่บ้านหนองเต่าดำเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทของจังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ห่างจากเมืองพิษณุโลกไปทางทิศใต้ประมาณ 24 กิโลเมตร จากคำบอกเล่าและเอกสารหลักฐานแสดงถึงหมู่บ้านหนองเต่าดำก่อตั้งมาเกือบ 100 ปี ในอดีตและปัจจุบันหมู่บ้านหนองเต่าดำมีสภาพเศรษฐกิจแบบสังคมเกษตรกรรม ปลูกข้าวทำนาเป็นหลัก ชาวไทยทรงดำบ้านหนองเต่าดำมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือธรรมชาติมาก เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ตนเองและเกิดความสบาย ความเชื่อที่มีมาตั้งแต่อดีตจะแฝงไปด้วยคุณค่าและความหมายและจะออกมาในรูปแบบการประกอบพิธีกรรม

ประเพณีเสนเรือนเป็นพิธีกรรมที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ เป็นประเพณีที่มีคุณค่าและความหมายแฝงไปด้วยคุณค่าทางด้านคุณธรรม คุณค่าทางด้านความกตัญญู และคุณค่าทางด้านความสามัคคี ซึ่งถือว่ามีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยทรงดำเป็นอย่างมาก ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีเสนเรือนเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวไทยทรงดำในอดีตได้อย่างเหนียวแน่น

ปัจจุบันนี้รูปแบบการปฏิบัติพิธีเสนเรือนของชาวไทยทรงดำได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตและให้ความสำคัญกับประเพณีเสนเรือนน้อยลง เพราะชาวไทยทรงดำในปัจจุบันไม่ทราบถึงคุณค่าและความหมายของประเพณีเสนเรือน เพียงแต่ยึดถือและปฏิบัติตามบรรพบุรุษที่เคยประกอบพิธีเท่านั้น สาเหตุเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ปัจจัยที่ทำให้ประเพณีเสนเรือนเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านประชากร นอกจากนี้ยังส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยทรงดำที่เปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย

The purpose of this study is to investigate the changes in “Sen Ruan” tradition and the factors causing the changes in “Sen Ruan” tradition of “Thai Song Dam” people at Nongtaodam Village, Moo. 4 wangithok, Bangrakam, Phitsanulok. The researcher used the notion of tradition changes as the guideline in the study and the data analysis. This is qualitative study which collects the data by the in-depth interview and the individual investigation not related to the changes in Sen Ruan tradition of “Thai Song Dom” people at Nongtaodam Village, and analyze with the descriptive analysis.

The findings show that

Nongtaodam Village is a village in rural area of Phitsanulok which is located in the southern part of Phitsanulok about 24 kilometers. From words of mouth and evidences, it reveals that Nongtaodam Village is nearly 100 year old. In the early stage, the land was full with bamboo forest and many swamps. Nongtaodam is an agricultural village in both the past and the present, and the main farming is to grow rice. The villagers have strong beliefs in supernatural, so before they do anything, they will pray for holy gods in order to make sure that they will not have a hard time in doing things. The former beliefs are full of worthiness and meaning and come out in rite and ritual forms.

“Sen Suan” tradition is the unique ritual of Thai Song Dam people. It is worth and has hidden meanings including seniority, gratefulness. and unity. These are all important in Thai Song Dam lives, and it also strongly holds Thai Song Dam’s minds together.

In the present time, “Sen Ruan” tradition is changing, and the villagers abate the importance of this tradition because they don’t realize that it is full of worthiness and has many hidden meanings, so they carry out according to their ancestors. These changes are caused by many factors : technological factor, educational factor, traditional factor, economic factor, and population factor. Moreover, it affects Thai Song Dam’s lives.